

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки підприємства
та організації підприємницької діяльності

КОМПЛЕКСНА ВИПУСКНА РОБОТА

з теми:

**«ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ
ПАТ «ОДЕСЬКИЙ КАБЕЛЬНИЙ ЗАВОД «ОДЕСКАБЕЛЬ»**

Науковий керівник комплексної
випускної роботи: к. е. н., доцент Єгупов Ю.А.

(вч. ступінь, посада, П.І.Б.)

**Розділ: «Внутрішні резерви підвищення показників
рентабельності на промисловому підприємстві»**

Виконавець: Максименко О.Г.

(П.І.Б. студента)

Наук. керівник: к. е. н., доцент Єгупов Ю.А.

(вч. ступінь, посада, П.І.Б.)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра «Економіки підприємства та організації підприємницької
діяльності»

Допущено до захисту
завідувач кафедри

«_____» _____ 20__ р.

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності « Економіка підприємства»

за темою:

**«Внутрішні резерви підвищення показників рентабельності на
промисловому підприємстві (на прикладі ПАТ Одескабель)»**

Виконавець:

студент факультету економіки та

управління виробництвом

Максименко Олександра Григорівна

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Єгупов Юрій Артемович

Одеса 2017

ЗМІСТ

Вступ	4-6
Розділ I. Теоретико -методичні основи дослідження динаміки показників рентабельності	7-26
1.1.Економічна природа та методика розрахунку рентабельност і	7-13
1.2. Фактори і резерви підвищення рентабельності на промисловому підприємстві	13-20
1.3. Методичні основи факторного аналізу показників Рентабельності	20-26
Розділ II. Аналіз показників рентабельності в ПАТ «Одескабель»	27-53
2.1. Загальна характеристика діяльності ПАТ «Одескабель»	27-35
2.2. Динаміка рентабельності в ПАТ «Одескабель»	36-41
2.3.Факторний аналіз показників рентабельності ПАТ «Одескабель»	41-53
Розділ III. Резерви та шляхи підвищення рентабельності в ПАТ «Одескабель»	54-71
3.1. Напрямки підвищення рентабельності ПАТ «Одескабель»	54-59
3.2. Економічне обґрунтування заходів щодо підвищення рентабельності в ПАТ «Одескабель»	59-71
Висновки	72-74
Список використаної літератури	75-79
Додатки	80-84

ВСТУП

Актуальність теми. У сучасних економічних умовах діяльність кожного господарського суб'єкта є предметом уваги широкого кола учасників ринкових відносин, зацікавлених в результатах його функціонування. Щоб забезпечити виживання підприємства в сучасних умовах, управлінському персоналу необхідно, перш за все, вміти реально оцінювати фінансовий стан підприємства і існуючих потенційних конкурентів. Важливе значення у визначенні фінансового стану підприємства полягає у своєчасному і якісному аналізі фінансово-господарської діяльності.

Метою будь-якого підприємства є прибуток, його вважають найважливішим об'єктом економічного аналізу. Проте саме розмір прибутку не може охарактеризувати ефективність використання підприємством своїх ресурсів. Одним з основних показників, який характеризує ефективність роботи підприємства є рентабельність. В загальному сенсі, рентабельність характеризує доцільність витрачених ресурсів у ставленні до отриманого в результаті прибутку. Важливе значення має те, що за допомогою рентабельності, можливо визначити ефективність роботи як всього підприємства в цілому, так і окремих його складових. Так рентабельність показує наскільки ефективно на підприємстві використовуються наявні економічні, трудові, грошові та природні ресурси.

Розрахунок показників рентабельності необхідно здійснювати для аналізу фінансової діяльності підприємства, виявлення його слабких сторін, планування і проведення заходів щодо збільшення ефективності виробництва. Рентабельність підприємства можна оцінити лише через характеристику системи показників. За даними сукупності показників рентабельності оцінюють ефективність звичайної діяльності та її складових: операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємства. Існує безліч показників рентабельності, проте це не значить, що підприємству потрібно всі ці показники розраховувати. Виходячи з цілей аналізу, керівники підприємства

розраховують ті показники рентабельності, які чітко покажуть ефективність використання відповідних ресурсів. Так, наприклад, експертів можуть цікавити ефективність використання оборотних коштів, основних активів, власного капіталу і т.д. Тому важливо розраховувати показники рентабельності на підприємстві і аналізувати їх динаміку. У цьому полягає актуальність даної теми.

Дослідженням рентабельності підприємства займалися такі вітчизняні науковці: І.О. Бланк, О.А. Зінченко, М.В. Агапова, А.М. Поддєрьогін та інші. Також варто звернутися до фундаментальних праць американського економіста П.Е. Самуельсона, який зробив вагомий внесок у розвиток теорії та практики аналізу рентабельності. Хоча це питання є одним із найбільш пріоритетних під час ознайомлення з будь-яким суб'єктом господарювання, проте потрібно зазначити, що деякі проблеми дослідження рентабельності досить дискусійні й потребують подальшого вивчення.

Метою роботи є виявлення внутрішніх резервів підвищення показників рентабельності на промисловому підприємстві. Для досягнення поставленої мети необхідно виконати наступні завдання:

- розкрити сутність рентабельності, як важливого економічного показника;
- провести факторний аналіз показників рентабельності на промисловому підприємстві (на прикладі ПАТ «Одескабель»);
- виявити можливі резерви підвищення показників рентабельності на промисловому підприємстві (на прикладі ПАТ «Одескабель»);

Об'єктом дослідження є ПАТ «Одеський кабельний завод «Одескабель» Підприємство, яке орієнтоване на виробництво кабелів і є лідером в Україні з виробництва даної продукції.

Предметом дослідження є показники рентабельності підприємства, їх динаміка та внутрішні резерви їх підвищення.

Методи дослідження. Для дослідження рентабельності продукції ПАТ «Одескабель» були застосовані загальнонаукові методи, а саме індукція, дедукція, аналіз, синтез та порівняння.

Інформаційним забезпеченням для написання даної роботи слугували звітність досліджуваного підприємства, положення бухгалтерського обліку, наукові публікації, аналітичні матеріали.

Структура та обсяг роботи. Бакалаврська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (46) та 5 додатків. Загальний обсяг бакалаврської роботи становить 79 сторінок комп'ютерного тексту, містить 19 таблиць та 5 рисунків.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши діяльність ПАТ «Одеського кабельного заводу «Одескабель» відразу стає зрозумілим, що дане підприємство дійсно є лідером СНД з виробництва у відповідності до стандартів : телефонних кабелів зв'язку, волоконно-оптичних кабелів, LAN-кабелів. Завод успішно розвивається, освоює нові напрямки і прагне зайняти в них лідируючі позиції.

Провівши SWOT- аналіз підприємства зрозуміло, що у підприємства є значні переваги в порівнянні з іншими підприємствами. Так як у підприємства сформований гарний імідж та репутація, високий контроль якості, конкурентоздатна цінова політика.

Проаналізувавши показники ліквідності та платоспроможності на ПАТ «Одескабель» видно, що ліквідність підприємства в 2014 році була дуже низькою, так як підприємство мало збитки в цьому році. Далі спостерігається значний стрибок, що стосується ліквідності та платоспроможності в 2015 році, а вже в 2016 році знову спостерігається спад даних показників.

Але так як більша частина активів підприємства є власністю підприємства це дає підприємству значну перевагу, адже фінансова стійкість на підприємстві на високому рівні.

Розглянувши динаміку показників рентабельності на підприємстві за 5 років можна зробити висновок про те, що кожного року ефективність використання ресурсів підприємства збільшувалась. Адже майже кожного року на підприємстві зростають показники рентабельності. Рентабельність активів та рентабельність власного капіталу кожного року зростала, окрім 2014 року, так як підприємство понесло збитки.

Також спостерігається зростання рентабельності продажів та рентабельності продукції. Але в 2016 році в порівнянні з 2015 роком

рентабельність суттєво знизилась. А отже це говорить про зростання собівартості продукції на підприємстві. Але так на підприємстві все ж таки в 2016 році зросла рентабельність активів та власного капіталу, це говорить про ефективність понесених витрат.

У другому розділі ми здійснили факторний аналіз показників рентабельності на підприємстві за 2015 -2016 рр. За результатами факторного аналізу ми виявили фактори, які негативно вплинули на показники рентабельності підприємства.

Провівши факторний аналіз рентабельності активів ми виявили, що один факторний показник негативно вплинув на його динаміку, а саме використання обігових коштів. Але цей вплив був мізерним в порівнянні з позитивним впливом, які здійснили інші факторні показники, а саме використання основних засобів та чистий прибуток від господарської діяльності.

Факторний аналіз рентабельності власного капіталу показав, що зменшення ресурсовіддачі та зменшення фінансової залежності підприємства негативно вплинули на динаміку рентабельності власного капіталу. Але так як позитивний вплив факторного показника рентабельності продажів по чистому прибутку від господарської діяльності був значно більшим за негативний вплив інших факторів, ми спостерігаємо підвищення рентабельності власного капіталу в 2016 році в порівнянні з 2015 р.

Провівши факторний аналіз рентабельності продажів за допомогою двох методів, а саме методом ланцюгових підстановок та методом ізолюваного впливу, ми вияснили, що за двома методами виручка від реалізованої продукції вплинула позитивно на рентабельність продажів. Собівартість реалізованої продукції та витрати на збут негативно вплинули на рентабельність продажів. Цікаво, що при факторному аналізі методом ланцюгових підстановок адміністративні витрати вплинули позитивно на динаміку

рентабельності продажів, але при проведенні факторного аналізу методом ізолюваного впливу, спостерігаємо негативний вплив адміністративних витрат. Після проведення факторного аналізу методом ізолюваного впливу, нам вдалося виявити синергетичний ефект від впливу всіх факторних показників.

Основними напрямками збільшення рентабельності на підприємстві є збільшення об'єму виробництва продукції, так як підприємство лише на 60% використовує виробничу потужність. Але для того, щоб збільшити об'єм виробництва продукції підприємство має знайти нових споживачів продукції. Адже не має сенсу збільшувати виробництво кабелю, якщо не має попиту на нього. А значний запас готової продукції на складі приведе до додаткових витрат щодо зберігання продукції.

Так як підприємство «Одескабель» належить до підприємств з матеріаломісткою продукцією. В третьому розділі, який присвячений виявленню внутрішніх резервів ми рекомендували заходи по заміні дорогого матеріалу на альтернативний матеріал за меншою ціною, що дозволило підприємству зменшити витрати на матеріал, а також зменшити транспортні витрати.

Запропоновані заходи виявилися ефективними. Так як за рахунок запропонованих заходів спостерігаємо підвищення рентабельності продукції на 4,29 відсоткових пункти та підвищення рентабельності активів на 1,36 відсоткових пункти.

Список використаної літератури

1. Шубина Т.В., Богрецов А.Б. Планирование и анализиспользованияактивоворганизаци//Финансовый менеджмент №6/2004, с.255
2. Іванілов О. С. Економіка підприємства: підруч. для студ/ О. С. Іванілов — К.: Центр учбової літератури, 2009. - 728 с.
3. Аудит[Електроннийресурс] —Режим доступу: <http://www.audit-it.ru>.
4. Єрґієва Л. В. Аналіз конкурентоспроможності підприємств кабельної промисловості / Л. В.Єрґієва // X Юбилейная международная научно- практическая конференция «Актуальные проблемы и перспективы развития экономики Украины». – Алушта, 2011. – с.124
5. Поліщук Н.В., Результативність діяльності суб'єктів господарювання: сутність, оцінка, основи регулювання: Монографія. - К.: Київський національний торгівельно-економічний університет, 2005, с. 252.
6. Рентабельность: виды, показатели [Электронный ресурс: http://buyactions.ru/economika_predpriyatiya/page,2,212-rentabelnost-vidy-pokazateli.html]
7. Уманець Т.В., Пігарев Ю.Б. Статистика: Навч.посіб. – К.: Вікар, 2003. – 623 с.
8. Янковий О.Г. Детерміновані моделі факторного економічного аналізу /Методологія статистичного забезпечення розвитку регіону: Монографія// За заг.ред. А.З.Підгорного. – Одеса: Атлант, 2012 – С.125-143.
9. Дієва Н.М. Фінансовий аналіз. Навч. Посіб. / Н.М. Дієва, О.І. Дедіков. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 328 с.
10. Крамаренко Г.О. Фінансовий аналіз і планування. – К.: Центр навчальної літератури, 2003 – 224 с.

11. Круковська Т.А. Факторний аналіз фінансових результатів / Т.А. Круковська // Бухгалтерський облік, 2010. – №11 – с. 132 .
12. Козлов В.В. Аналіз рентабельності діяльності підприємства / В.В. Козлов // Бухгалтерський облік, 2011 - №13 – с.68-71.
13. Баліцька В.В . Рентабельність діяльності суб'єктів господарювання України: оцінювання істинних результатів. // Актуальні проблеми економіки – 2012. - №11. – с.120 – 130.
14. Ступницька Т.М. Аналіз факторів, що впливають на зміну рентабельності основного капіталу, за методом корпорації «Дюпон». // Економіка харчової промисловості . -2013. - №3 – с.21-23.
15. Фещенко О.П. Рентабельність суб'єктів господарювання як складова оцінки фінансового стану.//Формулювання ринкових відносин в Україні. – 2013. - №9. – с.71-75.
16. Офіційний сайт підприємства ПАТ «Одескабель» [Електронний ресурс] – Режим доступу:www.odeskabel.com
17. Боднарчук А.В. Удосконалення комплексного економічного аналізу власного капіталу / А.В.Боднарчук //БізнесІнформ. – 2013. – № 3. – С. 282–285.
18. Семенова О.М. Резерви підвищення рентабельності підприємства на основі факторного моделювання /О.М. Семенова, І.В. Середа//Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2014. –№ 1(63). – С. 162–167.
19. Т.О.Кобелева // Вісник Національного технічного університету«Харківський політехнічний інститут». Збірник наукових праць. Тематичний випуск: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків: НТУ «ХПІ. – 2011. – № 26. – С. 34-44.
20. SMIDA – [Електронний. ресурс]. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/reestr/?kod=05758730>.
21. Пічугіна М.А. Напрями розвитку партнерських зв'язків підприємств галузі (на прикладі кабельної промисловості) / М.А.

Пічугіна// Науковий вісник Херсонського державного університету. – Херсон: 2014. – Випуск 5, частина 2. – С. 238-242.

22. Методичні рекомендації оцінки впливу змін економічних факторів на результативні показники прибутку, рентабельності виробництва і реалізації продукції (робіт, послуг)/[Григор Н.М., Крехівський О.В., Ніколаєнко Н.Л. та ін.]. – К.:ДП ДІКТЕД, 2007. – 140 с.

23. Литвинюк А. С. Экономический анализ [Электронный ресурс]. – Режим доступу: – <http://lib.rus.ec/b/165859/read>.

24. Баканов М. И. Теория экономического анализа: [учебник] / М. И. Баканов, А. Д. Шеремет. – 3-е изд., перераб. – М.: Финансы и статистика, 1994. – 288 с.

25. Мних С. В. Економічний аналіз: [підручник] / С. В. Мних. – К.: Центр навч. л-ри, 2003. – 412 с.

26. Лахтіонова Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання: [навч. посіб.] / Л. А. Лахтіонова. – К.: КНЕУ, 2001. – 387 с.

27. Шаповал Е. Не в жилу / Е. Шаповал // Укрспецкабель [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<http://ukrspeccable.ua/articles/2334/>.

28. Боднарчук А.В. Удосконалення комплексного економічного аналізу власного капіталу / А.В. Боднарчук // БізнесІнформ. – 2013. – № 3. – С. 282–285.

29. Факторний аналіз рентабельності Укрзалізниці за методом фірми «Дюпон» / [О.С. Іванілов, А.Ю. Перетяцько, І.І. Божидай] // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2012. – № 38. – С. 186–189.

30. 8. Особливості факторного аналізу прибутковості підприємства / [І.Ф. Полещук, Ю.В. Волощук, І.В. Галкіна] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/kpedn-poleschuk-if-voloschuk-yuv-galkina-ivosoblivosti-faktornogo-analizu-pributkovosti-pidpriemstva>.

31. Економічний аналіз: [навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів] / за ред. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир: ПП «Рута», 2003. – 680 с.
32. Янковой А.Г. Синергетический эффект факторов рентабельности собственного капитала предприятия / А.Г. Янковой, Ю.А. Чернецкая // Вестник ВГУ. – 2014. – № 1. – С. 149–151.
33. Лойко В.В. Економіка підприємства: навч. посібн. / В.В. Лойко, Т.П. Макаровська //– К.: КНУТД, 2015 – 267с.
34. Економічний аналіз господарської діяльності. / В.І. Іващенко, М.А. Болюх – К.: ЗАТ «Нічлава», 2012. – 215 с.
35. Економічний аналіз: Навч. посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток; За ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченко. – К.: КНЕУ, 2014. – 540 с.
36. Рентабельность: виды, показатели [Электронный ресурс] – Режим доступа: http://buyactions.ru/economika_predpriyatiya/page,2,212-rentabelnost-vidypokazateli.html
37. Савицька Г.В., Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. Посіб. – 3-тє вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2007. – 668 с.
38. Голов С.В., Єфіменко В.І. Фінансовий та управлінський облік: - К.: ТОВ «Автоінтерсервіс» -, 2003.- 544с.
39. Попович П.Я. Операційний аналіз: проблеми та перспективи розвитку: Монографія, - Тернопіль: Економічна думка, 2010. – 168с.
40. Басовський Л.Е. Економічний аналіз: Навчальний посібник. - М., 2003.- 222с.
41. Лободзинська Т. П. Стан і проблеми виробництва інноваційної продукції підприємств електротехнічної галузі [Електронний ресурс] / Т. П. Лободзинська // Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут». – 2013. – № 10. – С. 151-160. –

[Електронний ресурс] –Режим доступу:
http://nbuv.gov.ua/UJRN/evntukpi_2013_10_27

42. Бондаренко О. Так рождається одеський кабель / Олег Бондаренко, Владимир Смелянский // Сети и бизнес. – 2002. – № 5 (6) [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

http://www.sib.com.ua/arhiv_2002/statia_5_2_2002/5_2_2002.htm

43. Тарасюк Г.М., Шваб Л.І Планування діяльності підприємства - Навчальний посібник. Київ: "Каравела", 2003, 432 с.

44. Баскин А.И. Планування потреби в матеріальних ресурсах на підприємстві – Київ : Техніка, 1983. – 49 с.

45. Базілінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія та практика: навч. посіб. / О.Я. Базілінська — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 328 с.

46. Калина А.В., Осокіна В.В. Економічна теорія і практика господарювання: Навч. посібник. – 2-ге видання. – К.: МАУП, 2005. – 308 с.